

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558 ISSN 1906-7062

บทบาททางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน เขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

The School Administrators' Academic Roles in Ban-fang District, under the Office of Khon Kaen Primary Secondary Educational Service Area 1

รองศาสตราจารย์ ดร. ประจิตร มหาทิง¹
สุรภา พิมพ์ทานาม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนของสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านฝางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของผู้บริหารแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

²นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านฝางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาพรวมความคิดเห็นพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการบริหารการวิจัยและในชั้นเรียนซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย และพบว่าด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา, ด้านการบริหารการประเมินผลการเรียน ด้านการบริหารการเรียนการสอนในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดแต่ยังอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. การเปรียบเทียบบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าแตกต่างกัน ส่วนรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย คือ สถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แตกต่างกัน

คำสำคัญ : บทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare the school administrators' academic roles based on opinions of school administrators and teachers in schools in Ban-fang District, under jurisdiction of the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1. The samples of this study were the school administrators and teachers of schools, under jurisdiction of the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1. The research instrument for data collection was the questionnaire asking the opinions on the administrators'

academic roles, as 5 Level Rating Scale. The statistics using for data analysis included Percentage, Mean, and Standard Deviation. For hypothesis testing, the t-test Independent Samples was administered.

Research Findings :

1. The school administrators' academic roles based on opinions of the school administrators and teachers in schools, Ban-fang District, under jurisdiction of the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1, it was found that, in overall, it was in "High" level. Considering each aspect, the Curriculum Management, and the Research Management in Classroom aspects were higher than the Mean Value. For the Internal Supervision in School, the Learning Management and Learning Achievement Evaluation, the Instructional Management aspects, they were in "High" level in every aspect. For the Staffs' Academic Development and Management, the Mean Value was the lowest. But, it was still in "High" level.

2. The comparison of school administrators' academic roles as classified by position as the school administrators and teachers, it was found that there were significant differences at .05 level. It supported the hypothesis : there were significant differences in opinions on school administrators' academic roles in Ban-fang District, under jurisdiction of The Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1, between teachers with different positions.

Keywords: The School Administrators' Academic roles, Schools in Ban-fang District

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ

คุณภาพการเรียนการสอนควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขซึ่งองค์ประกอบของการไม่เท่าเทียมกันของคุณภาพการจัดการศึกษาอาจจะมีปัจจัยมาจากหลายประการ เช่น ความพร้อมในด้านปัจจัย ความพร้อมของบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อม สภาพสังคมและเศรษฐกิจรอบ ๆ โรงเรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารคือบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อให้กลไกในองค์กรได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการประสานความสัมพันธ์อย่างกลมกลืนซึ่งจะสามารถทำให้นาสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพให้ออกไปสู่สังคมเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ซึ่งธีระ รุญเจริญ (2546 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้นำองค์กรทางการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่าการบริหารกิจการที่เกี่ยวกับสาธารณะในยุคโลกาภิวัตน์มีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพจึงจะทำให้การบริหารและการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่จะต้องรับผิดชอบในการนำพาให้การดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงสุดภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถก่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเนื่องจากภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 12) ได้กล่าวว่า ในขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการศึกษาใน 4 กลุ่มงาน คือ บริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปซึ่งในบรรดาทั้ง 4 กลุ่มงานนั้นการบริหารงานวิชาการ นับว่าเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานโรงเรียนส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถที่จะบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการใช้พฤติกรรมกร

เป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ผู้ศึกษาในฐานะครูสายปฏิบัติการสอนและเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง จึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนของสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา
มุ่งศึกษาบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ใน 6 ด้านดังนี้
 - 1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร
 - 1.2 ด้านการบริหารการเรียนการสอน
 - 1.3 ด้านการบริหารการประเมินผลการเรียน
 - 1.4 ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.5 ด้านการบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
 - 1.6 ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา
2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 35 คน เป็นครูผู้สอน จำนวน 270 คน จำนวนทั้งหมด 305 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางของ R.V.Krejcie D.W. Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหาร 32 คน ครูผู้สอน 159 คน รวมจำนวน 191 คนและสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.1 ผู้บริหาร

3.1.2 ครูผู้สอน

3.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ งานของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 6 ด้าน

3.2.1 ด้านการบริหารหลักสูตร

3.2.2 ด้านการบริหารการเรียนการสอน

3.2.3 ด้านการบริหารการประเมินผลการเรียน

3.2.4 ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา

3.2.5 ด้านการบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

3.2.6 ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ตลอดปีการศึกษา 2557 (ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2557 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2558)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 35 คน เป็นครูผู้สอน จำนวน 270 คน จำนวนทั้งหมด 305 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางของ R.V.Krejcie D.W. Morgan เป็นผู้บริหาร 32 คน ครูผู้สอน 159 คน รวมจำนวน 191 คนและสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของผู้บริหาร เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักการทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา วิชาการของนักการศึกษาต่างๆ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นแบบสอบถาม

2. ร่างแบบสอบถามตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารการเรียนการสอน ด้านการบริหารการประเมินผลการเรียน ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ด้านการบริหารการวิจัย และพัฒนา แล้วหาค่าความสอดคล้องในเนื้อหาของแบบ สอบถามด้วยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และ กลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยเดินทางไปปรับแบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์และแปล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของ ครูผู้สอนและผู้บริหารของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านฝางสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่
4. แปลความหมายของข้อมูล พิจารณาแปลผลจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของ

ผลการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
 - 1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
2. สถิติบรรยาย
 - 2.2 ค่าร้อยละ (Percentage %)
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S.D.)
3. สถิติอ้างอิง

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารการวิจัยและในชั้นเรียน รองลงมา คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนของสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า บทบาททางวิชาการของผู้บริหาร ทั้งภาพรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารการเรียนการสอน ด้านการบริหาร การประเมินผลการเรียน ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการบริหาร การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ด้านการบริหารการวิจัยและในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05

อภิปรายผล

1. บทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าทุกท่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการว่ามีความสำคัญมากในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนา อำท้าว (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนองเรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา ด้านภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ และด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สารัฐ พวงเงินและ อาคม มหามาศย์ (2551) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ วิชัย บุญบันดาล (2538) ได้ศึกษา

พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระดับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก กับการปฏิบัติงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาทั้งโดยภาพรวม และในแต่ละด้าน นอกจากนี้องค์ประกอบ พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน คือ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาชีพ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพ เรียนรู้และยังสอดคล้องกับ จิตติมา วรณศรี (2553) ได้ศึกษาภาวะผู้นำจากเอกสาร และข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เคยประสบ ความสำเร็จจำนวน 5 คน แล้วพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการพัฒนางาน วิชาการและด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อสอบถามผู้บริหารและครู จำนวน 280 คน จาก 190 โรงเรียนใน 5 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และทำการวิเคราะห์หองประกอบ เิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนางานวิชาการที่เน้นการเรียนการสอน 2) พฤติกรรม แบบมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์ 3) ความคิดริเริ่มและความรู้ความสามารถ ทางวิชาการ 4) การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู 5) การส่งเสริม ความก้าวหน้าทางอาชีพของครู

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อบทบาท ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านฝางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1 โดยได้จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยผลในภาพรวมพบว่ามีความ คิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำมาพิจารณาราย ด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารการเรียนการสอน ด้านการ บริหารการประเมินผลการเรียน ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้าน การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา ทุก ด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และในทุกคู่ที่ทำการเปรียบเทียบซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพร อุณกรสวัสดิ์ (2542) ได้ศึกษาภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญ กรุงเทพมหานคร พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูสายปฏิบัติการสอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้โดยภาพรวมและเมื่อแยกพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้านโดยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าของครูทุกองค์ประกอบและยังสอดคล้องกับงานวิจัย กาญจนา ตระกูลบางคล้า (2548) ได้ศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับ ครูผู้ปฏิบัติการสอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาบุคลากรทางด้าน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 และเมื่อแยกมาพิจารณาในรายด้านพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและของครูในทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนด้านภาวะผู้นำทางวิชาการทุกองค์ประกอบสูงกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย คือ สถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำค่าเฉลี่ยที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุดมานำเสนอ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำด้านการบริหาร การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการในสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารควรมีการติดต่อประสานงานเชิญปราชญ์ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาสอนในสถานศึกษาให้มากขึ้น

1.3 ผู้บริหารควรมีการดำเนินการจัดระบบการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ประสิทธิภาพให้มากขึ้น

1.4 ผู้บริหารผู้ควรมีการติดตามตรวจสอบและประเมินงานที่ครูได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ผู้บริหารมีภาระนิเทศ ติดตามและประเมินผลให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนให้มากขึ้น

1.6 ผู้บริหารควร มีการศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น

1.7 ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูนำผลงานการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน

2.2 ควรมีการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจากที่อื่น ๆ เพื่อความหลากหลายของข้อมูล

2.3 ควรให้แบ่งตามขนาดของโรงเรียนเพื่อจะได้ข้อมูลและปัญหาที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ตระกูลบางคล้า. (2548). **ภาวะผู้นำด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- จิตติมา วรณศรี (2553). **รายงานการวิจัย : ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร**
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). **ลักษณะนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. เอกสารประกอบการบรรยาย. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.**
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). **การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.**
- พัฒนา อำท้าว. (2548). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. รายงานการศึกษานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- วิชัย บุญบันดาล. (2538). **พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.**
- สารัฐ พวงเงินและ อาคม มหามัตย์ (2551) . **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก**
- อรพร อุณากรสวัสดิ์. (2542). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขนาดใหญ่สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.**

